

Motion till riksdagen 2005/06:U258

av Alice Åström m.fl. (v)

Colombia

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att den i sina kontakter med den colombianska regeringen och i internationella forum bör verka för en noggrann översyn av det juridiska ramverk som rör demobiliseringen av paramilitären i Colombia.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att den i sina kontakter med den colombianska regeringen och i internationella forum bör verka för att de paramilitärer som begått krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter åläggs att vittna om sina brott så att offren och deras anhöriga får veta sanningen, att rättvisa skipas och att offren och deras anhöriga får ersättning för de lidanden de fått utstå.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att den i sina kontakter med den colombianska regeringen och i internationella sammanhang bör verka för att de villkor som förhandlas fram om straffnedsättning bara skall gälla dem som fullt ut samarbetar med rättsväsendet och inte omfatta dem som gjort sig skyldiga till allvarliga övergrepp.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att den i sina kontakter med den colombianska regeringen och i internationella forum bör verka för att paramilitären avväpnas och inte tillåts arbeta som säkerhetsvakter eller informatörer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att den i sina kontakter med den colombianska regeringen och i internationella forum bör verka för att de som gjort sig skyldiga till brott anses olämpliga som säkerhetsvakter och informatörer och avstängs från sådan verksamhet.

Fel! Okänt namn på

2 Inledning

Under 20 år av inbördeskrig i Colombia har mer än 70 000 människor dödats. De allra flesta har varit civila som inte har varit inblandade i strider. Tre miljoner människor har tvingats på flykt inom landet. Tiotusentals människor har torterats, kidnappats och "försvunnit". Merparten av dessa övergrepp har utförts av arméstödda paramilitära grupper. Den colombianska regeringen inledde demobiliseringssamtal med den paramilitära paraplyorganisationen AUC (Autodefensas Unidas de Colombia) i december 2002 och ett eldupp-höravtal undertecknades i juli 2003. AUC lovade i dessa att demobilisera sina styrkor före utgången av år 2005. I dagsläget har 8 000 demobiliserats. Demobiliseringen har dock inte inneburit att de demobiliserade paramilitärerna upphört med den verksamhet som de tidigare höll på med.

3 Misslyckad demobilisering

I en rapport från Amnesty International beskrivs hur Colombias demobilisering av de paramilitära grupperna har misslyckats. I stället för att avväpna de paramilitära styrkorna har dessa grupper kunnat fortsätta sina övergrepp utan risk att ställas inför rätta.

Paramilitären i bl.a. Medellínprovinsen agerar fortfarande som en militär styrka. Man mördar och hotar människorättsförsvarare och lokala aktivister, och rekryterar nya medlemmar. Paramilitären agerar i nära samarbete med militären.

Paramilitären uppträder dock numera på ett nytt sätt. Tidigare uppträdde man i större, tungt beväpnade och uniformerade grupper. I dag uppträder man i stället i skepnad av privata säkerhetsbolag och som informatörer till säkerhetsstyrkorna.

Antalet mord har de senaste åren visserligen minskat i Medellínområdet, som Amnesty International studerat i en nyligen utkommen rapport, *Colombia: the Paramilitaries in Medellín: Demobilization*, de senaste åren. Men paramilitärens uppträdande har förändrats på ett sätt som ter sig oroväckande. Detta har inträffat i de områden som bebos av den fattiga befolkningen. Civilbefolkningens säkerhet i dessa områden är helt beroende av de lokala paramilitära ledarnas nycker och godtycke. Paramilitärens makt i dessa områden har inte minskat. Dess ställning har i stället stärkts.

Enligt Amnestys rapport beror den misslyckade demobiliseringen främst på den nyligen antagna lagen om rättvisa och fred, det s.k. dekret nummer 128, som borde ha fungerat som ett ramverk för demobiliseringen. Lagen har som mål att styra demobiliseringen genom att erbjuda de som gjort sig skyldiga till allvarliga övergrepp straffbefrielse eller kort straff i relation till begångna brott. Men lagen kräver inget i gengäld, förövarna behöver t.ex. inte vittna om de övergrepp de begått.

4 ”Återanvändning” av paramilitärer

Detta har medfört att personer som gjort sig skyldiga till mord, kidnappningar, ”försvinnanden” och tortyr, kan fortsätta sin verksamhet i nya former t.ex. i egenskap av säkerhetsvakter, civilpolis och informatörer. I förlängningen kan denna lag även komma att innefatta medlemmar i gerillagrupper som gjort sig skyldiga till allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna och humanitär rätt. Tusentals förövare har redan dragit nytta av denna ”amnesti”.

Enligt Amnesty International har den nya lagen fått till resultat att i stället för att skyldiga ställs till svars för krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten och avstänger dem från konflikten ”återanvänds” tidigare paramilitärer i konflikten genom att de kan fortsätta sin verksamhet under ny flagg.

Sverige bör därför i sina kontakter med den colombianska regeringen och i internationella fora verka för att en noggrann översyn av det juridiska ramverk som rör demobiliseringen av paramilitären i Colombia genomförs. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen måste i sina kontakter med den colombianska regeringen kräva och i internationella fora verka för att de paramilitärer som begått krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter åläggs att vittna om sina brott så att offren och deras anhöriga får veta sanningen, att rättvisa skipas och att offren och deras anhöriga får ersättning för de lidanden de fått utstå. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Den svenska regeringen bör verka för att de villkor som förhandlas fram om straffnedsättning bara skall gälla de som fullt ut samarbetar med rättsväsendet och inte omfatta de som gjort sig skyldiga till allvarliga övergrepp. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Den svenska regeringen bör verka för att paramilitären måste avväpnas och inte tillåtas arbeta som säkerhetsvakter eller informatörer. Paramilitärer som gjort sig skyldiga till brott är olämpliga för sådana uppgifter och skall avstängas från sådan verksamhet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I övrigt ber vi att få hänvisa till motion 2004/05:U256.

Stockholm den 3 oktober 2005

Alice Åström (v)

Berit Jóhannesson (v)

Karin Thorborg (v)

Lars Ohly (v)

Per Rosengren (v)

Sermin Özürküt (v)